

הכתוב לחיים

קטעים נבחרים ממכתביו ושיחותיו של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א

— כדי לחנכו | סודה של הדוגמא האישית —

של תורה ושל עבודה הובטחו והושתתו על ידי יוצר ובורא העולם ואין הדבר מסור בידם כדי לפעול משהו בחיזוקם.

אך אמנם חשים המה שאחד העמודים ואחת מרגלי הכסא מתמוטטת ומעל ראשם תלויה ועומדת התביעה האלקית ליתן עוז לאלוקים ולסמוך בכסא לבל ימוט, ופונים לאיתן האזרחי שילמדם הליכות עולם וכיצד יוכלו ליתן קיום והמשך לעולם. (תהילים פט)

| והוא משיבם: כי אמרתי עולם - חסד יבנה.

דעו כי אף שיסד עוז והשתית עמודי תורה ועבודה ולא תבעם מעמנו בדורות אלו, עמוד שלישי של חסד הוא בונה העולם ומאז נתנה הארץ לבני אדם יושב הוא ובוחנו עד כמה צדק, משפט חסד ואמת יקדמו פניו. (פט טו).

אמר ר' שמעון מפני מה נשא קין את אחותו והלא כבר נאמר לא יקח איש את אחותו אלא **בחסד** נבנה העולם, עד שלא ניתנה תורה לפי שלא היו נשים אחרות התירן להם. (ילקוט שם)

ונאמר כי כל המצוות שהן תלויות **בסברא ובאובנתא דליבא**, הכל מתחייבים בהם מן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ, עליו ועל זרעו אחריו לדורי דורים (הקדמת רב ניסים גאון לש"ס).

מצפה הבורא מכל הברואים המושפעים בטובו ומטובו שינהגו בעין יפה ובאהבת חסד איש עם אחיו כי להיטיב לזולת הוא דבר התלוי בסברא ובאובנתא דליבא, וכשיחייבו עצמם ויצעדו בדרך החסד המובנת מסברא יתמכו ויחזיקו בעמוד החסד המעמיד את העולם.

וכשנמצאת עיר המושפעת בטובה שמשפיע להם הקב"ה והיא הגורמת להם להחליט למה לנו עוברי דרכים שבאים אלינו רק כדי לחסרנו מממונינו בואו ונשכח תורת רגל מארצנו וכשאחת העלמות מעלימה בסתר כדה פת לעני ונתפסת על ידי השלטונות השפים את גופה בדבש ומציגים אותה על גג החומה למאכל הדבורים עולה זעקתה לפני ה' ובית דינו ונגמר דינם להפכם.

| זה היה עון סדום אחותך - גאון שבעת לחם... ויד עני ואביון לא החזיקה. (יחזקאל טז מט)

העולם חש כי בצורו של עמוד החסד המוטל עליהם מאובנתא דליבא מתמוטט, סדום ושכנותיה מפסיקים להיטיב עם כשנגדם, ויש צורך דחוף לחזק את הכסא שלא יתמוטט.

| ואמר להם איתן האזרחי: חסדי ה' - עולם אשירה!

אם ברצוננו להכין כסאו של מקום חובתנו לתפוש בצדק ומשפט, ולקדם את פניו של מקום בחסד ואמת (פט טו).

| ונאה דורש - ונאה מקיים!

כי ידעתיו - לשון חבה - למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט. (בראשית, יח ט)

| אברהם נתן לבניו שני אריסין - צדקה ומשפט (ילקוט פג)

וכן בודד הוא אומר - ויהי דוד עושה משפט וצדקה לכל עמו - והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה וכשיש צדקה אין משפט - איזהו משפט שיש בו צדקה הוא אומר זה ביצוע. (סנהדרין ו)

| הוכן בחסד כסא וישב עליו באמת.

אמרו לאיתן - על מה העולם עומד. אמר להם על החסד שנאמר והוכן בחסד כסא משל למה הדבר דומה לכסא שהיה לו ארבע רגלים והיתה האחת מתמוטטת, נטל צרור וסמכו. כך היה הכסא של הקב"ה כביכול מתמוטט עד שסמכו הקב"ה, ובמה סמכו בחסד הוא אומר: אמרתי עולם חסד יבנה. (ילקוט תהילים פט).

על שלשה דברים העולם עומד - על התורה שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה - חוקות שמים וארץ לא שמת, ועל העבודה - אלמלא מעמדות לא נתקיימו שמים וארץ, ועל גמילות חסדים שנאמר כי אמרתי עולם חסד יבנה. (אבות פרק א' מ"ב ובהגר"א)

מאז ברא שמים וארץ עמד העולם על עמוד התורה למרות שדבר צוה לאלף דור - ראוייה היתה תורה להנתן לסוף אלף דור. ושראה שאין עולם מתקיים בלא תורה עמד ונתנה לסוף כ"ו דורות. [מאדם הראשון ועד משה רבנו] (חגיגה י"ד וברש"י)

מאז יצירת האדם בצלם דמות תבניתו עמד והקריב שור שקרניו קודם לפרסותיו וקרן אחת היתה לו במצחו והוטב לה' משור פר מקרין מפריס. (ע"ז ה.)

קין והבל בניו גם כן הבינו סוד גדול מהקרבתו והמנחות והביאו שניהם מנחה לה'. (בראשית ד' ג' - רמב"ן)

וכמה מקדושת השבת

הקריבה ובאה יוכיח לצאצאיו בהיותו מוכן אליה יושב ומיחל להקבילה כמקביל פני המלך והמה כשתילי זיתים לידו וצופים באמם העטופה מחלצות השבת ועיניה מצועפות בדמעות: וזכני לגדל. ולהיפך ח"ו כשצפצוף השבת מסמן ומודיע שהגיע הזמן להכנס למקלחת ולצאת לקראת שבת ברמדומי חמה.

נח ביציאתו מן התיבה ליקום המתחדש לאחר מחייתו במי המבול מבין כי לכך נצטווה להביא שבעה שבעה מן הבהמה והעוף הטהורים אלא כדי להקריב קרבן מהם וריח הניחוח עלה לפני הבורא לרצון וגזר שלא יוסיף להכות את כלי חי. (ח' כ)

ומסורת ביד הכל שבאותו מזבח שעליו הקריב אדם הראשון כשנברא קרבן, עליו הקריבו קין והבל, והוא המקום שבנה בו נח כשיצא מן התבה והוא המקום שבנה בו אברהם המזבח ועקד עליו את יצחק. (פ"ב מהלכות בית הבחירה ה"ב)

ואבינו אברהם כשמתבשר בברית בין הבתרים כי לו נתתן הארץ הזאת לרשתה וחשש שמא ח"ו יחטאו בניו

יעשה להם כדור המבול וכדור הפלגה, אמר לו הקב"ה קחה לי עגלה משולשת כלומר הקרבנות יכפרו עליהם (מגילה לא: וברש"י) ואף בזמן שאין בית המקדש קיים תקנתי להם סדר קרבנות שכל זמן שקוראים בהן מעלה אני עליהם כאילו מקריבים לפני קרבן ומוחל אני על כל עוונותיהם. (שם)

נמצא שידעו בני דורו של איתן האזרחי והוא עצמו שמצוקי ארץ ועמודיה

למען אשר יצוה אברהם לבניו -להראות גודל חסדם גם לרשעים, ומשפטי נגד הבלתי שבים. (ספורנו)

אדם בן צ"ט שנים, ביום השלישי למילתו וביום שהוצאה חמה מנרתיקה ישב פתח האהל ומצטער על שלא היו אורחים באים, ושלה לו הקב"ה שלשה מלאכים בדמות ערביים ומכאן מנחיל הוא לבניו וביתו פרשה מופלאה של צדקה במשפט מדוקדק להפליא.

וירא וירץ לקראתם -גדולה הכנסת אורחים יותר מהקבלת פני שכניה, שהניח דבורו עם השכינה ורץ להכניס את האורחים.

כל מה שעשה אברהם למלאכי השרת בעצמו -עשה הקב"ה לבניו בעצמו, וכל מה שעשה אברהם על ידי שליח -עשה הקב"ה לבניו על ידי שליח. (בי"מ פו.).

שמחה לצדיק -עשות משפט (משלי כא טו)

ומבחינה זו של שמירת צדקה ומשפט תופש צדיק דרכו להודיע זאת גם לבניו וגם לביתו.

ויתן אל הנער -זה ישמעאל לחנכו במצוות. (יח ז' -וברשי')

נער זה שנאמר לאברם שעתיד להיות פרא אדם וידו בכל מה מקום יש להורותו עשית חסד וסלסול במדת הכנסת אורחים, ועוד ניקח בחשבון שגם נער זה נימול והוא בשלישי למילתו וכיצד ימהר.

אלא כך הוא החינוך בבית של צדקה ומשפט זה, אם האב בן הצ"ט טורח בכל כחו ונפשו משתוקקת להיטיב עם אורחיו למרות תחבושותיו המותרים והנקשרים [אסר ושרי] מחלחל הדבר גם לנפש הנער הפרא אדם והוא קונה לעצמו ולכל זרעו עד עולם את ההקפדה על כבוד אורחיו וההשתדלות עמם.

כי האדם הגדול אשר היו בביתו שמונה עשר ושלוש מאות איש שולף חרב והוא זקן מאד וחלוש במילתו רץ אל מקום הבקר לבקר משם בן בקר רך וטוב לעשות לאורחיו ולא עשה כל זה על ידי אחד מהמשרתים לפניו. (יח ז' -ברמב"ן)

צא ולמד פרק מדרכי החינוך השרשי שבעבורו "יודע" ה' את אבינו אברהם!

אין להרתע ולחשוש מלשתף את הנערים בני הבית במעשי המצוות המזדמנות בתוכו. כי גם המקובלים כפראי אדם עת יחושו כי הם חלק מהעשייה הכללית וההתלהבות הסוחפת יטו שכם ואף ימהרו וירוצו לעשות את החלק המוטל עליהם.

כמה יחכם האב בעל הבית כשיצרף להתלהבותו האמיתית בהכנות לשבת המתקרבת את ילדיו והטף -כל אחד לפום חורפיה- ויחלוק עמם את המצוה של בו יותר משלוחו, כשם שעשו זאת גדולי האמוראים וכדאיתא בריש פרק שני דקדושין וכמפורש בשו"ע. (סימן ר"ט)

וכמה מקדושת השבת הקריבה ובאה יוכיח לצאצאיו בהיותו מוכן אליה יושב ומיחל להקבילה כמקביל פני המלך (פרק ל' מהלכות שבת) והמה כשתילי זיתים לידו עומדים וצופים באמם העטופה מחלצות השבת ועיניה מצועפות בדמעות:

זכני לגדל.

ולהיפך ח"ו כשצפצוף השבת מסמן ומודיע שהגיע הזמן להכנס למקלחת ולצאת לקראת שבת בדמדומי חמה כשריח בני כריח השדה אשר ברכו ה', מנהג רע שנהגו בו בחורי ישראל עקב התרשלות ההורים מלהקפיד על שמחים לבואה.

רועי מקנה אברהם אף כשסתם רועין חשודים לרעות צאנם בשדות אחרים המה יוצאים כשגמליהם וזמורים ומוכיחים המה את רועי מקנה לוט על הגזל- וזה מהקפדתו של אדונם הצדיק השמח לעשות משפט, וללמד את ביתו אחריו לנהוג בנפש שפלה והסתפקות במועט כיאות לתלמידיו של אברהם אבינו.

כשראה המלך את שני האריסין שנתן אברהם לזרעו, זקף הוא לעומתו כנגדן שני אריסין -חסד ורחמים. כאותה מטרונא שקשטה עצמה בשני אריסין, אף המלך מביא את שלו ואומר אלו ואלו יעשו עטרה וינתנו בראשה של מטרונא. (ילקוט פג)

ומי יתן שכשיראה המלך שכשרו ישראל את עצמם בב' האריסין כמו שנאמר ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה, יביא הקב"ה המלך את שלו ויאמר חסדי מאתך לא ימוש ויאמר אלו ואלו יעשו עטרה וינתנו בראשו כנאמר: וארשתך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים.

אך אמנם חשים המה שאחד העמודים ואחת מרגלי הכסא מתמוטטת ומעל ראשם תלויה ועומדת התביעה האלקית ליתן עוז לאלוקים ולסמוך בכסא לבל ימוט, ופונים לאיתן האזרחי שילמדם הליכות עולם וכיצד יוכלו ליתן קיום והמשך לעולם. והוא משיבם: כי אמרתי עולם -חסד יבנה.

חיפה: הדר: **בית הכנסת 'בני תורה'** | ארלוזורוב 11
בבית הכנסת 'החדש' | הרצוג 7

נווה שאנן: **בבית הכנסת 'המקלט'** | מנדלי 1
בכולל שע"י ישיבת 'נחלת הלויים' | רות הכהן 15
בבית הכנסת 'הלפרין' | ברל 41

אופקים: **בבית הכנסת המרכזי 'קוית'** | בכניסה

פתח תקווה: מרכז העיר:
הר"ר יעקב חלמיש הי"ו
רוטשילד 101

עפולה: **הר"ר אשר ליכטשטיין**
הי"ו | 052-7612308

רכסים: **בת"ת 'יקירי רכסים'**

ביתר עילית:
גבעה א': **בהיכל הישיבה הגדולה ביתר עילית**
צמח צדק 4

גבעה ב': **הר"ר חננאל עמר הי"ו** | דרכי איש 5
הר"ר ברוך גדלביץ הי"ו | קדושת יו"ל 21

ירושלים: בית וגן:

בית הכנסת 'אשכנז-הונגרין' | ברויאר 9

נפתחה נקודת הפצה חדשה: **טלזסטון: רח' הריף 25** | בכניסה לבניין

ניתן להשיג
מ"די
שבוע
בנקודות
כדלהלן:

לברור נקודת הפצה הקרובה אליך: **077-52-80-989** | אופקים | ביתר עילית | חיפה | טלזסטון | ירושלים | עפולה | פתח תקווה | רכסים

השבוע פרשת וירא | זכות הגיליון מוקדש:

לזיווג הגון לבה"ח **שלום ישראל** בן מרת **מזל טוב נאוה שיחי'**, אמן.

יו"ל ע"י המכון להוצאת כתבי הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א | לתרומות והנצחות: 077-52-80-989